

Dagboek

Op 26 en 28 november 2020 groeven archeologen spoorcontext 006100 op. Het als waterput aanzien grondspoor is voorafgaand aan het onderzoek omgeven door een grondbemalingskader. Dit reikte tot 4 m onder het archeologisch vlak.

Het onderzoek verliep in twee fasen en evenveel campagnedagen. In eerste instantie is een oost-west georiënteerd profiel uitgegraven tot ca. 1,2 m onder het vlak. De ondergrens is artificieel gedictieerd door de tijdelijke grondwatertafel enerzijds, en de detectie van potentieel constructiehout anderzijds [H 1].

De registratie van het profiel paarden we met monsternamen met het oog op natuurwetenschappelijke analyse; *i.e.* de micro- en macrobotanische assessment van vullingspakketten 3, 5, 6 en 7. Bijkomend is één bulkmonster ingezameld van vullingspakket 14; samengesteld uit kluiten natuurlijke- en teelaarde uit de oudste uitgravingsfase.

De eerste campagnedag is afgesloten met de aanleg van een 2de archeologisch vlak ter hoogte van de eerste aangetroffen plank [H1]. De buitenste contour, alsook de aftekening van de residuele bekisting, zijn fotografisch, plani- en altimetrisch opgetekend.

Het tweede profiel op de spoorcontext is geheroriënteerd naar de in vlak blootgelegde bekisting. De bodem van de waterput vonden we ca. 2 m onder het 2de vlak.

De aanleg van het profiel verliep geaccidenteerd vanwege onverhoopt opborrelend grondwater. Geen zichtbaar veen- of kleipakket is aangetroffen als duiding van het waterplateau. Vóór het bereiken van de ondergrens van de structuur schakelden archeologen over van de aanleg van een [instortend] spoorprofiel, naar gelaagde verdieping, registratie en ontmanteling. Hierbij was natuurwetenschappelijke monsternamen mogelijk tot in het vullingspakket geïnterpreteerd als de eerste gebruiksfase [vulling 17].

Dataset

Hierna getoonde illustraties zijn geconstrueerd ter evocatie van de waterputstructuur. Ze zijn geen naturalistische weergave en dienen in de eerste plaats als visuele catalogoog van gemaakte observaties, de monsternamen en het artefactinventaris.

Archeologen zamelden in totaal 6 bulkmonsters in [+10 l] en 1,2 m pollenstaal; respectievelijk ten behoeve van een macro- en microbotanische assessment. Hieruit volgen, indien wenselijk, volwaardige analyses en/of koolstofdateringen op ongeschonden verkoolde ecofacten.

We kenden 54 unieke, oplopende nummers toe aan gerecupereerd structuurhout. Nummer 55 behelst een verzameling losse houten elementen ingezameld bóven de residuele top van de bekisting; vnl. uit vullingspakket 9.

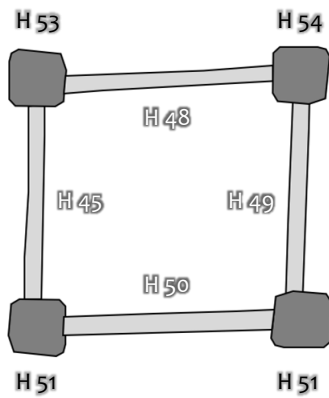
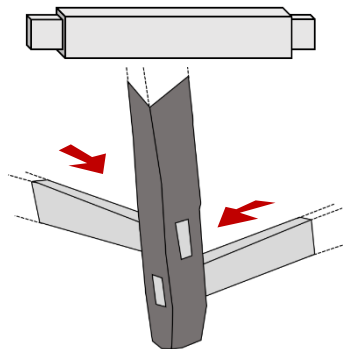
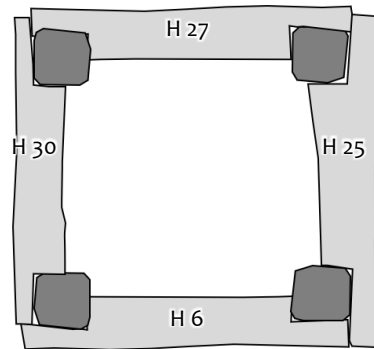
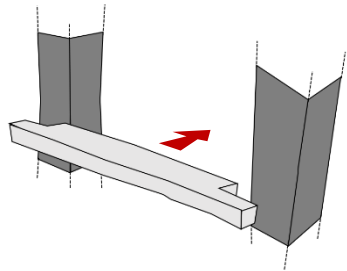
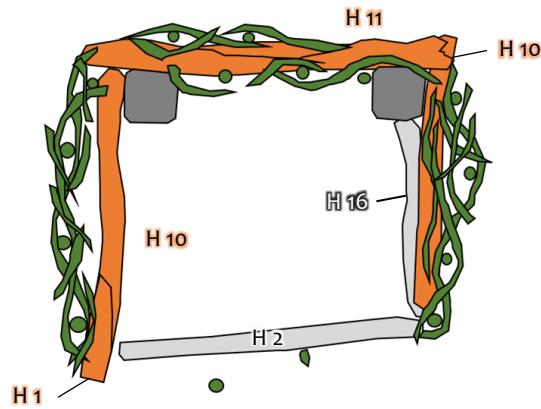
Hout uit fragmentair bewaard vlechtwerk is strategisch niet genummerd, maar ingezameld naargelang de oriëntatie van de onderliggende bekisting; *i.e.* vlechtwerk-noord, -zuid, etc.

Artefactvondsten zijn beperkt in aantal. Enkele keramische scherven zijn ingezameld uit lagen 3 en 5 [#4]; één Rand- en wandscherf zijn gerecupereerd uit laag 17. Tot slot is een nog niet nader bepaald metalen schijfvormig object aangetroffen tussen twee funderingsplanken [H 40, H 45] aan de ondergrens van laag 17. De aardewerkelementen zijn *prime facie* uniform; dunwandig gedraaid vormgegeven en reducerend gebakken zonder interne of externe decoratie.

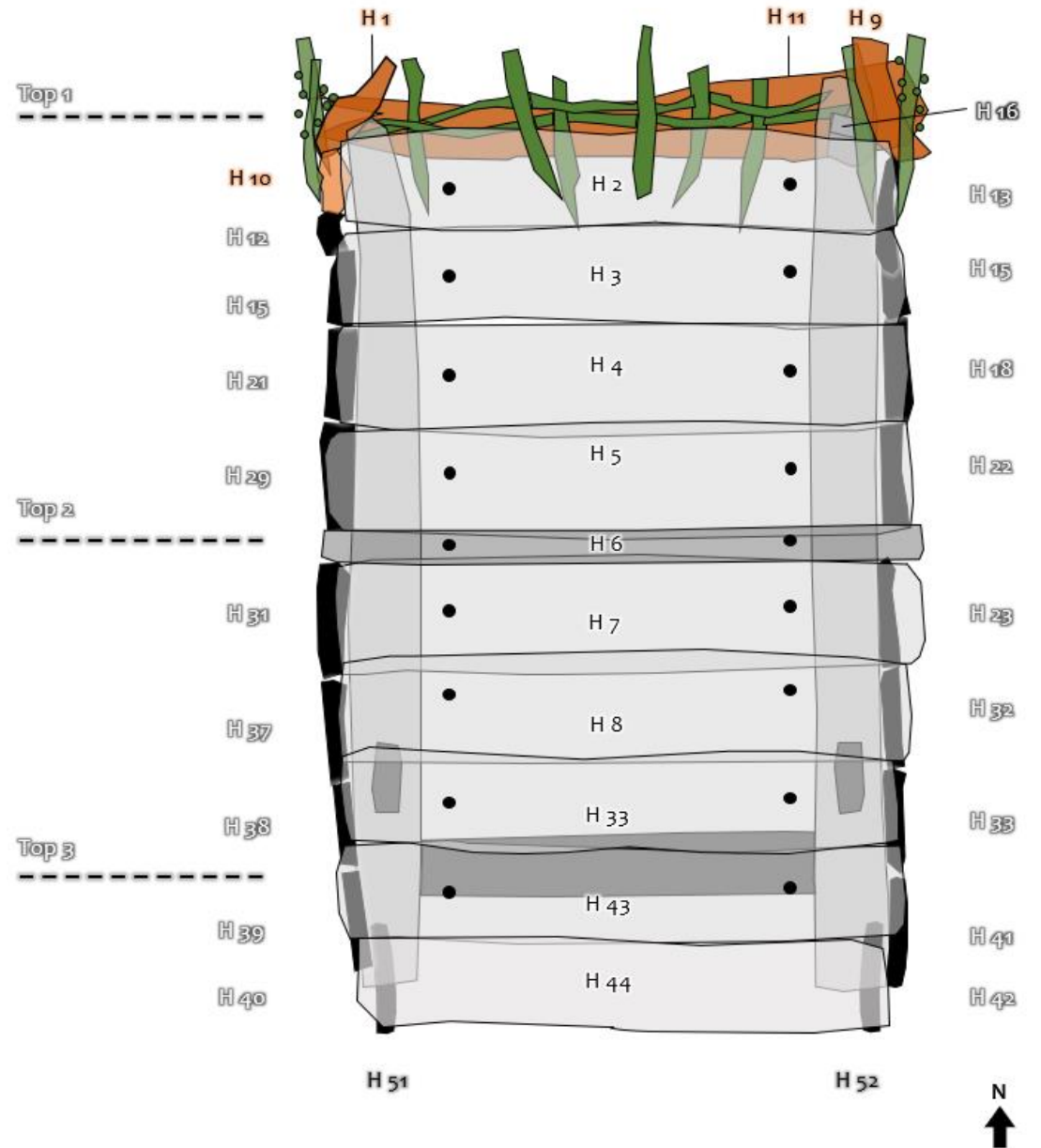
Het aardewerk, in combinatie met typerende elementen uit de houtbouw geven een middeleeuwse datering aan.

waterput [006100]
houtconstructie

- Fase 1
- Fase 2
- Fase 3

Laterale structuurdoorsneden

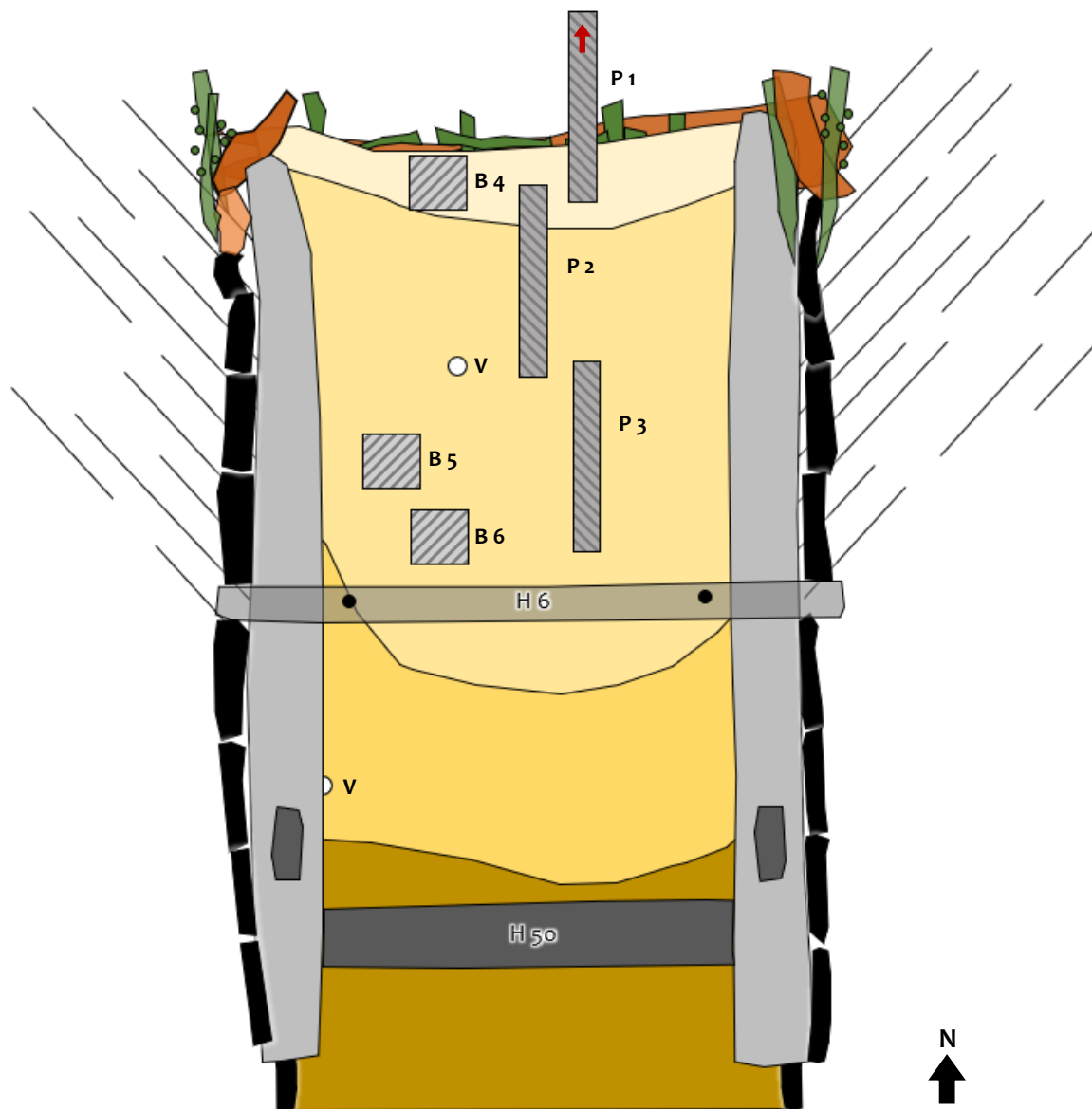

Aanzicht zuidzijde bekisting

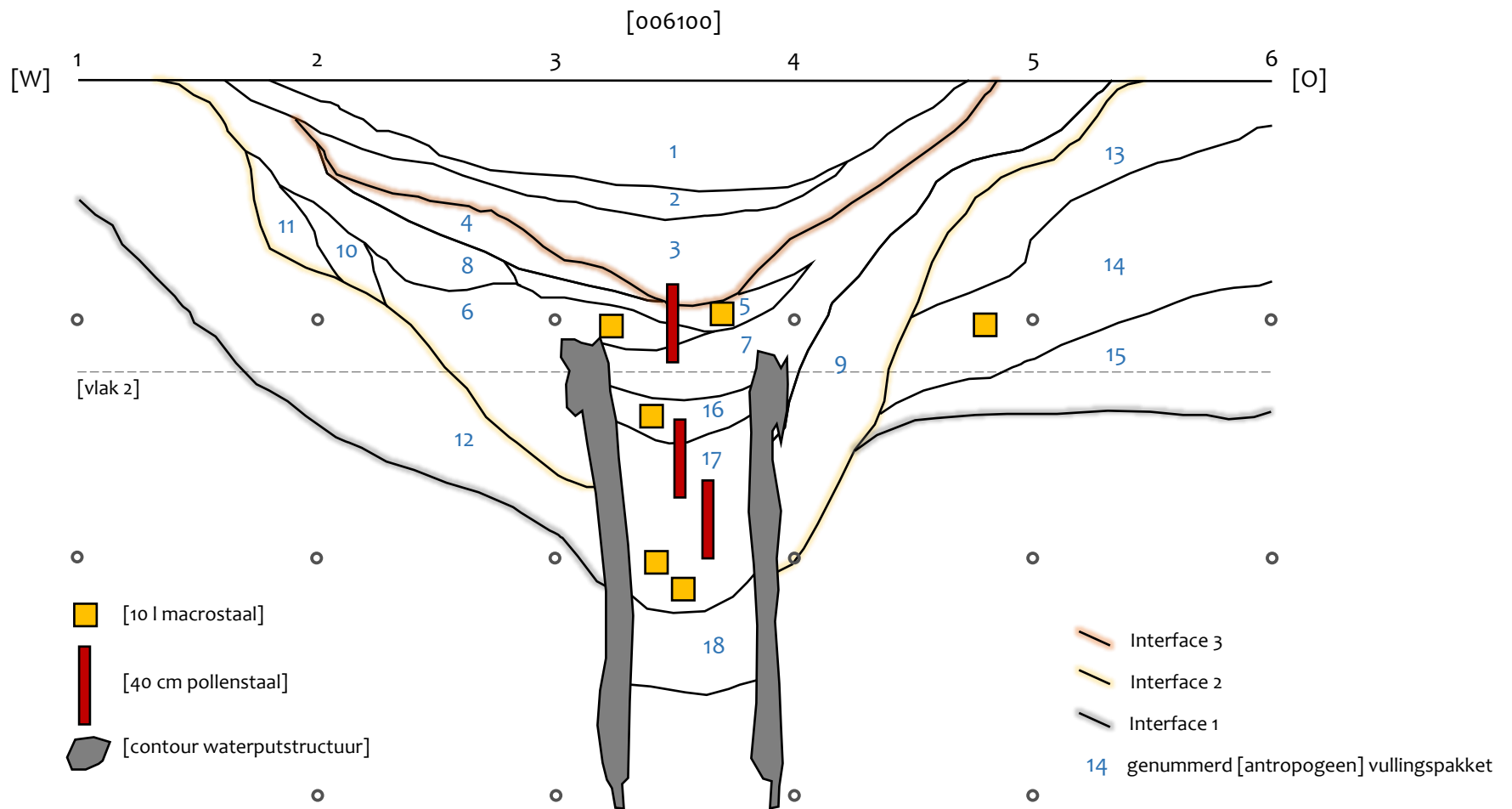

Aanzicht noordzijde bekisting [boven]

Profiel binnen bekisting vanuit het zuiden [rechts]

- [zwart] homogeen zand, sterk organisch met houtige inclusies [2de-3de gebruiksfase]
- [zwart-wit] homogeen zand, gelaagd bezonken stuifzand en organische fractie [1ste gebruiksfase]
- [groen] heterogeen zand, sterk gereduceerd met translocatie organische en minerale fractie [C1]
- [grijs-groen] homogeen pleistoceen stuifzand; natuurlijke bodem [C2]

De vullingsgeschiedenis van de spoorcontext valt uiteen in drie uitgravingsfasen of *interfaces*.

De initiële uitgraving volgt de contouren van vullingspakketten 12 en 15; de maximale dimensies van de put. De kuil is werkbaar ruim uitgegraven. Een steilere en nauwere westkant [12], maakt van de glooiender oostkant [13-15] de waarschijnlijke werkzone. Centraal is de put verder uitgediept met oog voor de precieze afmetingen van het houten funderingskader

[H 40, H 42, H 44-45, H 48-54]. Zonder aanpunting van de hoekstaanders is het kader niet in de grond gedreven. De wijze waarop het hout uit de onderste helft van structuur uitvoerig is voorbereid ondersteunt het idee van een prefab installatie. We doelen op de pen-en-gatverbinding tussen hoekpalen en balken, alsook op de rechtgemaakte vorm van de planken. Het is opvallend dat de onderste zetting van planken, i.t.t. bovenliggende, niét geperforeerd zijn door nagels [H 40, H 42, H 44, H 47].

De vullingspakketten behorend tot de eerste *interface* [12-15] zijn zonder uitzondering samengesteld uit kluiten versmeten natuurlijke bodem en teelaarde. Ze getuigen van één, kortdurende demping na de aanleg van de put. Aan de oostkant van het profiel onderscheiden we toch drie scherp afgelijnde pakketten; sporen van een gestructureerde demping naarmate de houtconstructie vorderde?

De [1ste] gebruiksduur van de waterput zien we weerspiegeld in vullingspakket 17. Hierin treedt een gelaagdheid op die we alleen kunnen toeschrijven aan de langzame bezinking van ingewaaid stuifzand, of langs de wanden ingesijpeld zand enerzijds, en ingewaaid organisch materiaal anderzijds. Pakket 18 stelt een graduele migratie voor van organische en minerale materie van waterputvulling in het onderliggend natuurlijk sediment.

De afwerking van de originele bekisting aan de top is geheel afwezig. Niet verwonderlijk, gegeven de driehoeksrelatie tussen zandgrond, zuurstof en hout; of met inachtneming van ons onbekende antropogene factoren. De aangetroffen structuur verhaalt niettemin dat de put minstens twee herstelfasen kende.

Herstelling nam in eerste instantie de vorm aan van een vlechtwerkbekisting rond de bovenste meter van de waterput. Jonge takken of stammetjes berkenhout zijn aangepunt in de grond gedreven rondom de originele plankenzetting. Hiertussen zijn wilgen- en berkentwijgen gewoven. De vlechtwerkenbekisting troffen we in slechte en onvolledige staat aan.

De directe aanleiding voor de herstelling is niet duidelijk in de vulling van de put terug te vinden. Enige [precaire] indicaties zijn een gebroken wandplank [14] langs de noordkant van de bekisting en de hieraan te koppelen aanwezigheid van een homogeen, witzandige inclusie [+20 l] in vullingspakket 17, tegen de noordelijke plankenzetting.

Een tweede, kleinere uitgraving stelde mensen instaat de tweede structuurfase te realiseren. Dit liet sporen na in de aangetroffen vullingspakketten [5-11]. Pakketten 6 en 9 begrenzen de 2de *interface*.

Aan de oostkant van het profiel snijdt pakket 9 duidelijk door de eerder gedempte uitgraving in de vorm van vullingen 13 tot 15. Vullingen 6, 10 en 11 doen hetzelfde met pakket 12 aan de westkant. Het is onduidelijk of vullingen 8, 10 en 11 tot stand kwamen tijdens het uitgraven of dempen van de herstelfase.

Van het 2de vermoede gebruiksleven rest ons alleen vullingspakket 16; een buitengewoon dicht organische laag samengesteld uit bladeren, gras en zwart gereduceerde materie. We veronderstellen een kortstondig moment van accumulatie alvorens een complete afdekking in natte omstandigheden. Dit kortstondig moment koppelen we aan vullingen 6 en 7. Hierin treffen we een heterogene mengeling van zowel organisch materiaal als kluiten natuurlijke- en teelaarde. Een inklapping van het vlechtwerk onder druk is een fenomenologisch werkbaar idee, maar hoegenaamd niet hard te maken. In het instortingsscenario stelt vulling 5 residueel vlechtwerk voor; daar het naast homogeen organische materie tal van twijginclusies telt.

Een alternatieve interpretatie voor vullingen 5, 6 en 7 liëren we aan de aanwezigheid van ander oplapwerk aan de bekisting van de put. Het is opvallend hoe de residuele top van de houtconstructie enkele planken bevat die dóórheen gebroken vlechtwerk zijn neergepoot [H 1, H 9-11]. De heterogene aard van de opgesomde vullingspakketten verhalen dusdanig een mengeling van weggehaald vlechtwerk en dempingsaarde. De planken zelf contrasteren door weinig sporen van bewerking en verfijning met het oudere, onderliggende structuurhout. Terzelfder hoogte getuigt plank 16 van de origineel aanwezige plankenzetting. De plank troffen we binnen het bekistingskader. Buiten het kader, in vullingspakket 9,

tekenden we nog 4 bijkomende houten elementen op. Ingezameld onder de noemer 'los hout' [H 55], vertonen zij een afwerkingsgraad die aanleunt bij de eerste aanlegfase.

Het einde van het gebruikleven van spoorcontext 6100 gaat gepaard met de recuperatie van de top van de bekisting. De dempingsvulling van de kuil uitgegraven gedurende voorgaande herstellingen is grotendeels verdwenen door de recuperatie van hout [3-4]. De homogenisering van de opvulling door bodemontwikkeling kenmerkt de opvulling van de achtergebleven kuil. Spoorvullingen 1 en 2 bestempelen we als nazak van jonger afgezette bodem in de ontstane depressie.